

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 3 november 2020 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van een haartransplantatie.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel 26 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op medisch-specialistische zorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzoekster heeft last van haarverlies. De behandelend arts in Turkije heeft vastgesteld dat het gaat om alopecia androgenetica (bij vrouwen, Female pattern hair loss). Hierbij ondervindt verzoekster ernstig psychische en sociale problemen, met een laag zelfbeeld als gevolg. Verzoekster heeft hierdoor een lange periode niet kunnen werken en is daardoor niet in staat de ingreep zelf te betalen. Voor verzoekster is een haartransplantatie de enige oplossing. Door deze bovengenoemde redenen is de haartransplantatie haars inziens medisch noodzakelijk.

Verweerder heeft aangegeven dat er geen sprake is van een lichamelijke functiestoornis of een verminking. Verder is aangegeven dat er tevens geen sprake is van doelmatige zorgverlening omdat kaalheid door middel van een pruik of een haarstuk gecorrigeerd kan worden. Verzoekster heeft een nota met betrekking tot een pruik ingediend en verweerder is overgegaan tot een gedeeltelijke vergoeding. Verweerder heeft de aanvraag tot vergoeding derhalve afgewezen.

Juridisch kader

Op grond van artikel 2.4, lid 1, van het Besluit zorgverzekering (Bzv) omvat geneeskundige zorg, zorg zoals onder meer medisch specialisten die plegen te bieden. Een haartransplantatie is zorg zoals onder meer specialisten plegen te

bieden.¹

Opgemerkt dient te worden dat het onderhavige advies alleen betrekking heeft op een *haartransplantatie*. Een *haarstamceitransplantatie* is een ander type ingreep en is geen aangetoond effectieve zorg (conform de stand van de wetenschap en praktijk).² Dit laatste type ingreep is in dit geschil verder buiten beschouwing gelaten.

Operatieve behandelingen zoals een haartransplantatie wordt gerekend tot de gebruikelijke hulp in de kring der beroepsgenoten. Voor vergoeding vanuit de basisverzekering moet de indicatie voldoen aan de voorwaarden voor ingrepen van plastisch chirurgische aard.³

Bij de plastische chirurgie en overige behandelingen van het uiterlijk gaat het voornamelijk om de aanwezigheid van een verminking of aantoonbare lichamelijke functie stoornissen, zoals omschreven in artikel 2.4 van het Bzv.

Verminking

Het begrip verminking in artikel 2.4, eerste lid, sub b, van het Bzv is bij de invoering in 2006 niet nader toegelicht. Het artikellid is nadien niet meer gewijzigd. De term is overgenomen uit de ziekenfondsperiode en vindt zijn oorsprong in 1991. In de Regeling zorgverzekering (Rzv) wordt het begrip verminking niet genoemd, maar in de toelichting bij het schrappen van de behandeling abdominoplastiek per 1 januari 2007 van de niet te verzekeren prestaties wordt toch op het begrip verminking ingegaan:

*Van verminking is sprake in geval van een ernstige misvorming die direct in het oog springt. Met het begrip verminking wordt bedoeld op verworven aandoeningen zoals misvormingen door brandwonden, misvormingen aan de handen door rheumatoïde arthritis, misvormingen door verlammingen van de aangezichtszenew, amputatie van ledematen of geamputeerde mammae. Er is sprake van een verminking bij een abdominoplastiek indien er een misvorming is, die vergelijkbaar is met bovenstaande voorbeelden. Een overhang van de buik valt niet onder deze definitie.*⁴

In de Rechtspraak Zorgverzekeringen (RZA) wordt verminking nader gedefinieerd: Er is sprake van een verminking bij een ernstige verworven misvorming van een lichaamsdeel.⁵

Functiestoornis

Ook het begrip functiestoornis is overgenomen uit de ziekenfondsperiode. Functiestoornissen moeten objectief aantoonbaar zijn. Bovendien moet getoetst worden:

1. Of het aannemelijk is dat de aangevoerde lichamelijke functiebeperkingen

¹ Het uitvoeren van haartransplantaties is vergelijkbaar met het uitvoeren van een biopsie. Het uitvoeren van een biopsie valt onder de 'heelkundige handelingen' zoals beschreven in artikel 36 lid 1 wet BIG. Onder heelkundige handelingen worden verstaan: 'handelingen, liggende op het gebied van de geneeskunst, waarbij de samenhang der lichaamsweefsels wordt verstoord en deze zich niet direct herstelt'. (Nederlandse Vereniging voor Cosmetische Chirurgie. Richtlijn Haartransplantatie. 2018. https://www.nvcc.nl/images/bestanden/leidraad_haartransplantatie.pdf)

² Zie zaaknummer 28111907. <https://www.kpzv.nl/pdf-open/72487358-2447-4ebd-b250-94cd5478cbab>

³ Zie RZA 1999, 34 ZFR, 26-01-1999.

⁴ Staatscourant 30 oktober 2006, nr. 211.

⁵ Uitspraak Rechtbank Noord-Nederland, d.d. 08-11-2013; zaaknummer 419634 - CV EXPL 13-730.

Advies Zorginstituut Nederland 30 november 2020, zaaknummer: 2020047416

Dossiernummer Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen: 202000145

- veroorzaakt worden door de te corrigeren lichamelijke afwijkingen; En
2. Of correctie daarvan die klachten zal doen wegnemen; En
 3. Of het aannemelijk is dat het te corrigeren lichaamsdeel klachten als aangevoerd veroorzaakt in een zodanig ernstige mate dat gesproken kan worden van lichamelijke functiestoornissen in de zin van de regelgeving.

Psychische klachten

Psychische klachten kunnen geen aanspraak geven op vergoeding. Vergoeding kan alleen plaatsvinden wanneer er sprake is van een 'lichamelijke functiestoornis'. Psychische klachten zijn daarmee uitgesloten door de wetgever als grond voor vergoeding vanuit de Zvw.

Beoordeling

Uit de beschikbare informatie en foto's in het dossier blijkt niet dat sprake is van een lichamelijke functiestoornis of een verminking (zoals is bedoeld door de wetgever) vanwege alopecia. Verzoekster kan derhalve geen aanspraak maken op vergoeding van de haartransplantatie ten laste van de basisverzekering.

Doelmatigheid

Verweerder wijst de aanvraag voor de haartransplantatie af omdat de behandeling niet aangemerkt kan worden als doelmatige zorg. Gelet op de goedkopere alternatieven zoals een haarwerkje of een pruik. De verzekeringsindicatie voor haarwerk wordt niet ter discussie gesteld. Over de doelmatigheid kan het Zorginstituut in individuele gevallen geen advies geven. Het Zorginstituut merkt alleen op dat in het pakketadvies van 2007 is aangegeven dat haartransplantatie in het algemeen niet aangewezen is vanuit het oogpunt van doelmatige zorgverlening omdat (gedeeltelijke) kaalheid door middel van een pruik of haarstukje kan worden gecorrigeerd.⁶

Conclusie

Op basis van de beschikbare informatie en foto's in het dossier is niet aangetoond dat bij verzoekster sprake is van een lichamelijke functiestoornis of verminking.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Verzoekster voldoet niet aan de voor de zorg in geschil geldende specifieke indicatievoorwaarden.

⁶ <https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/adviezen/2007/03/27/pakketadvies-2007>